

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W RYBNIKU

44-200 Rybnik ul. kapitana Leopolda Janiego 1

☎ 324224009, e-mail: psse.rybnik@sanepid.gov.pl

<https://www.gov.pl/web/psse-rybnik>

Rybnik, 2025-03-31 r.

Znak sprawy: ONS-HK.9011.150.2025

Wójt Gminy Lyski

ul. Dworcowa 1A

44-295 Lyski

**Ocena obszarowa jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi
dla Gminy Lyski za 2024 rok**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku działając w oparciu o:

- art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 416),
 - art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 757),
 - § 23 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294),
- dokonał obszarowej oceny jakości wody:

I. Podstawowe informacje dotyczące produkcji i jakości wody.

W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczona do spożycia przez ludzi, przedsiębiorstwa dostarczyły w 2024 r. na terenie Gminy Lyski ogółem średnio 1205,7 m³/d wody, dla ok. 9483 mieszkańców. Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi są ujęcia głębinowe zlokalizowane na terenie gminy. Tylko niewielka część terenu gminy (sołectwo Pstrążna–Podlesie) zasilana jest w wodę pochodzącą z ujęcia powierzchniowego i dostarczaną przez Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Wodzisławiu Śląskim do strefy zasilania Pstrążna–Podlesie, należącej do Spółki Wodociągowo-Kanalizacyjnej Pstrążna.

Na terenie miasta wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:

- **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodząca z ujęcia głębinowego w Adamowicach, dostarczająca 229,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zasilająca miejscowości Adamowice, Raszczyce i Żytna (ok. 2519 mieszkańców), której producentem i dostawcą jest Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna „Adamowice-Raszczyce-Żytna” w Adamowicach (właściciel ww. ujęcia głębinowego i wyłączny jej dystrybutor na terenie gminy),
- **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodząca z ujęcia głębinowego w Dzimierzu, dostarczająca

113,5 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zasilająca miejscowości Dzimierz i Nowa Wieś (ok. 923 mieszkańców), której producentem i dostawcą jest Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna „Dzimierz-Nowa Wieś” w Dzimierzu (właściciel ww. ujęcia głębinowego i wyłączny jej dystrybutor na terenie gminy),

- **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodząca z ujęcia głębinowego w Suminie, dostarczająca 501,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zasilająca miejscowości Lyski, Sumina, Bogunice, a także część ul. Pogwizdowskiej w gminie Gaszowice (ok. 3981 mieszkańców), której producentem i dostawcą jest Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna „Lyski- Sumina” w Lyskach (właściciel ww. ujęcia głębinowego i wyłączny jej dystrybutor na terenie gminy),
- **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodząca z ujęcia głębinowego w Suminie (PKP), dostarczająca 47,2 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zasilająca budynki mieszkalne należące do PKP (ok. 100 mieszkańców), której producentem i dostawcą jest PKP S.A. Warszawa Oddział Nieruchomości w Katowicach, ul. Damrota 8, 40-074 Katowice (właściciel ww. ujęcia głębinowego i wyłączny jej dystrybutor na terenie gminy),
- **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodząca z ujęcia głębinowego w Zwonowicach, dostarczająca 226,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zasilająca miejscowość Zwonowice (ok. 1484 mieszkańców), której producentem i dostawcą jest Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna „Zwonowice” Sp. z o. o. w Zwonowicach (właściciel ww. ujęcia głębinowego i wyłączny jej dystrybutor na terenie gminy),
- **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodząca z ujęcia głębinowego w Pstrążnej, dostarczająca 75,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zasilająca miejscowość Pstrążna (ok. 771 mieszkańców), za wyjątkiem Podlesia, której producentem i dostawcą jest Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna Pstrążna (właściciel ww. ujęcia głębinowego i wyłączny jej dystrybutor na terenie gminy),
- **strefa zaopatrzenia w wodę w Pstrążnej-Podlesiu** pochodząca z ujęcia powierzchniowego zlokalizowanego poza terenem gminy, dostarczająca 14,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i obejmująca część miejscowości Pstrążna-Podlesie (ok. 205 mieszkańców), której sprzedawcą i dostawcą jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Markłowska 15, 44-300 Wodzisław Śląski, a wyłącznym dystrybutorem Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna Pstrążna.

II. Urządzenia wodociągowe wchodzące w skład zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi

1. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Adamowicach.

Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna „Adamowice-Raszczyce-Żytńa” w Adamowicach dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi pochodzącą z ujęcia głębinowego w Adamowicach, która bezpośrednio przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest procesom uzdatniania takim jak: napowietrzanie (napowietrzacz inżektorowy), filtracji z zastosowaniem 4 filtrów odżelaziających i odmanganiających z wypełnieniem żwirowym oraz alkalicznym. Po uzdatnieniu woda jest gromadzona w dwóch żelbetowych zbiornikach o pojemności 150 m³ każdy. Studnia posiada wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej.

Spółka w ramach kontroli wewnętrznej wykonała łącznie badania 5 próbek wody w tym badania 4 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 2 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody oraz u konsumenta.

W ramach planu działania przyjętego na 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 3 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Oceniając jakość wody w ww. strefie, na podstawie wyników wszystkich przeprowadzonych badań oraz w odniesieniu do obowiązujących przepisów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2024 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi i zapewniała bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

2. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Dzimierzu.

Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna „Dzimierz-Nowa Wieś” w Dzimierzu dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, pochodzącą z ujęcia głębinowego w Dzimierzu, która bezpośrednio przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest procesom uzdatniania takim jak: korekta pH, odżelazianie i odmanganianie na filtrach ze złożem katalitycznym (na tym etapie podawany jest również na filtry podchloryn sodu, w celu uzyskania właściwych parametrów technologicznych) oraz usuwanie nadmiaru chloru i związków organicznych na filtrach z wypełnieniem z węgla aktywnego (węzeł sorpcyjny). Woda uzdatniona gromadzona jest w zbiorniku wody zapasowej o pojemności 75 m³, do którego w razie potrzeby dozowany jest ponownie podchloryn sodu w ramach dezynfekcji końcowej. Studnia posiada wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej.

Spółka w ramach kontroli wewnętrznej wykonała łącznie badania 5 próbek wody w tym badania

4 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 3 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody oraz na sieci rozdzielczej.

W ramach planu działania przyjętego na 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 3 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Na podstawie analizy wyników badań przesłanych przez ww. podmiot, jak i wyników badań wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku, w 2 próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej przez Spółkę Wodociągowo-Kanalizacyjną „Dzimirz-Nowa Wieś” stwierdzono pojedyncze, krótkotrwałe przypadki przekroczenia wartości parametrycznych stężenia żelaza, manganu i niklu. Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że przekroczenia powyższe nie miały charakteru stałego, ale okresowy, bądź incydentalny. Biorąc pod uwagę zalecane wartości WHO oraz krótki czas trwania przekroczeń, można stwierdzić, że nie zagrażały one bezpieczeństwu zdrowotnemu konsumentów.

Wskazane wyżej zanieczyszczenia w wodzie do spożycia, które m.in. powstały w wyniku awarii i modernizacji urządzeń uzdatniających wodę surową, jak również mogły być spowodowane wtórnym zanieczyszczeniem instalacji wewnętrznej budynku wymagały podjęcia przez podmiot natychmiastowych działań naprawczych, których skuteczność została potwierdzona ponownymi badaniami kontrolnymi wody w ramach kontroli wewnętrznej spółki, ostatecznie doprowadzając przekroczone parametry do zgodności z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Oceniając jakość wody w ww. strefie, na podstawie wyników wszystkich przeprowadzonych badań oraz w odniesieniu do obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2024 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi i zapewniała bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

3. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Suminie.

Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna „Lyski-Sumina” w Lyskach dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi pochodzącą z ujęcia głębinowego w Suminie, która bezpośrednio przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest procesom uzdatniania takim jak: napowietrzanie, filtracji z zastosowaniem 3 filtrów piaskowych (filtracja I ° - służąca usunięciu nadmiaru żelaza) oraz 3 filtrów ze złożem katalitycznym (filtracja II ° - usunięcie nadmiaru manganu), a w razie potrzeby istnieje możliwość korekty odczynu wodorotlenkiem sodu i dezynfekcji końcowej

podchlorynem sodu. Studnia posiada wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej.

Spółka w ramach kontroli wewnętrznej wykonała łącznie badania 17 próbek wody, a tym 16 badań zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 badanie w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 4 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody na sieci rozdzielczej oraz u konsumentów. W ramach planu działania przyjętego na 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 4 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 3 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Na podstawie analizy wyników badań przesłanych przez ww. podmioty, jak i wyników badań wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku w 10 próbkach wody pobranej przez Spółkę Wodociągowo-Kanalizacyjną „Lyski- Sumina” w Lyskach w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono pojedyncze przypadki nieprawidłowości zmian w zakresie mętności. Wynik mętności powinien być akceptowalny przez konsumenta i bez nieprawidłowych zmian, jednakże zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294) zalecany jest zakres wartości do 1 NTU. Z kolei w 1 próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej spółki, wykryto nieprawidłowość zmian w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C.

Wykazane wyżej zanieczyszczenia występowały w kranie u konsumenta i w punktach zgodności należących do Spółki Wodociągowo-Kanalizacyjnej „Lyski-Sumina” w Lyskach i wymagały podjęcia przez podmiot natychmiastowych działań naprawczych, których skuteczność została potwierdzona ponownymi badaniami kontrolnymi wody w ramach kontroli wewnętrznej, ostatecznie doprowadzając przekroczone parametry do zgodności z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Ponadto w próbkach wody, pobranych w ramach planu działania tutejszego organu pochodzących z ww. ujęcia głębinowego stwierdzono obniżone zawartości magnezu w stosunku do normatywu (wartość parametryczna 7-125 mg/l). Określona wartość parametryczna dla magnezu jest zalecana ze względów zdrowotnych, aby zapewnić konsumentom potrzebną dla organizmu ilość składników mineralnych – oznacza to, że taka wartość jest pożądana dla zdrowia ludzkiego, ale nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości podanej w załączniku przez przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne.

Oceniając jakość wody w strefie na bazie wyników wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2024 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

4. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Suminie (PKP).

PKP S.A. Warszawa Oddział Nieruchomości w Katowicach, ul. Damrota 8, 40-074 Katowice dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi pochodzącą z ujęcia głębinowego w Suminie (PKP), która przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest dezynfekcji podchlorynem sodu.

Spółka w ramach kontroli wewnętrznej wykonała łącznie badania 5 próbek wody w tym badania 4 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 2 wyznaczonych punktach monitoringowych, w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej oraz na sieci rozdzielczej.

W ramach planu działania przyjętego na 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 2 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

W próbkach wody pobranych w ramach planu działania tutejszego organu pochodzących z ujęcia głębinowego stwierdzono obniżone zawartości magnezu w stosunku do normatywu (wartość parametryczna 7-125 mg/l). Określona wartość parametryczna dla magnezu jest zalecana ze względów zdrowotnych, aby zapewnić konsumentom potrzebną dla organizmu ilość składników mineralnych – oznacza to, że taka wartość jest pożądana dla zdrowia ludzkiego, ale nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości podanej w załączniku ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi przez przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne.

Oceniając jakość wody w powyższej strefie w oparciu o wyniki wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2024 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

5. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Zwonowicach.

Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna „Zwonowice” Sp. z o. o. w Zwonowicach dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, pochodzącą z ujęcia głębinowego w Zwonowicach, która bezpośrednio przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest procesom uzdatniania takim jak: napowietrzanie w desorberze grawitacyjnym z pierścieniami Białeckiego, dwustopniowej filtracji z zastosowaniem filtrów żwirowych (filtracja I ° - służąca usunięciu nadmiaru mętności i żelaza), filtrów ze złożem katalitycznym (filtracja II ° - usunięcie nadmiaru żelaza i manganu) oraz stałej dezynfekcji za pomocą lampy UV. Woda uzdatniona jest w 2 zbiornikach stalowych o pojemności 50 m³ skąd rozprowadzana jest do sieci wodociągowej. Studnia posiada wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej.

Podmiot w ramach kontroli wewnętrznej wykonał łącznie badania 5 próbek wody w tym badania 4 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 badanie próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 3 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody na sieci rozdzielczej oraz u konsumenta.

W ramach planu działania przyjętego na 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 3 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Oceniając jakość wody w powyższej strefie w oparciu o wyniki wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2024 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

6. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Pstrążnej.

Spółka Wodociągowo-Kanalizacyjna Pstrężna dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, pochodzącą z ujęcia głębinowego zlokalizowanego w lesie Borek na terenie gminy Kornowac (powiat raciborski), która bezpośrednio przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest procesom uzdatniania na Stacji Uzdatniania Wody w Pstrężnej takim jak: napowietrzanie w aeratorze, filtracji w celu usunięcia nadmiaru manganu i żelaza oraz dezynfekcji mechanicznej za pomocą lampy UV. Spółka zainstalowała nową technologię uzdatniania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi poprzez zastosowanie kolumn jonizujących, których celem jest wytrącenie azotanów z wody podawanej przez Stację Uzdatniania Wody. Uzdatniana woda gromadzona jest w zbiorniku terenowym dwukomorowym o pojemności 150 m³ (po 75 m³ każda komora), skąd rozprowadzana jest do sieci wodociągowej zaopatrującej miejscowość Pstrężna (za wyjątkiem Pstrężna-Podlesie). Studnia posiada wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej i pośredniej.

Spółka w ramach kontroli wewnętrznej wykonała łącznie badania 36 próbek wody, w tym badania 3 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A, 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B oraz 32 próbki wody w zakresie parametru azotanów i azotynów (zgodnie z ustalonym dodatkowym harmonogramem pobierania próbek wody w związku z monitorowaniem wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi po zainstalowaniu nowej technologii), pobierając je w 4 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody na sieci rozdzielczej oraz u konsumenta.

W ramach planu działania przyjętego na 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrano łącznie 3 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 2 próbki w zakresie monitoringu

parametrów grupy A i 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Na podstawie analizy wyników badań w ww. strefie, przesłanych przez Spółkę Wodociągowo-Kanalizacyjną Pstrążna, jak i wyników badań wykonanych przez tutejszy organ, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził pojedyncze, krótkotrwale przypadki przekroczenia wartości parametrycznych w zakresie stężenia azotanów oraz nieprawidłowość zmian w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C.

Wykazane wyżej nieprawidłowości występowały w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody oraz w kranie u konsumenta, który jest punktem zgodności należącym do Spółki Wodociągowo-Kanalizacyjnej Pstrążna i wymagały podjęcia przez podmiot natychmiastowych działań naprawczych, których skuteczność została potwierdzona ponownymi badaniami kontrolnymi wody w ramach kontroli wewnętrznej, ostatecznie doprowadzając przekroczone parametry do zgodności z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Ponadto w próbkach wody pobranych w ramach planu działania tutejszego organu pochodzących z ww. ujęcia stwierdzono obniżone zawartości magnezu w stosunku do normatywu (wartość parametryczna 7-125 mg/l). Określona wartość parametryczna dla magnezu jest zalecana ze względów zdrowotnych, aby zapewnić konsumentom potrzebną dla organizmu ilość składników mineralnych – oznacza to, że taka wartość jest pożądana dla zdrowia ludzkiego, ale nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości podanej w załączniku ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi przez przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne.

Oceniając jakość wody w ww. strefie, na podstawie wyników wszystkich przeprowadzonych badań oraz w odniesieniu do obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2024 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi, zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

7. Strefa zaopatrzenia w wodę w Pstrążnej-Podlesiu pochodzącą z ujęcia powierzchniowego.

Woda do strefy sprzedawana jest i dostarczana siecią dystrybucyjną należącą do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu Śląskim i pochodzi z rurociągów magistralnych ze strefy zasilania Zbiorniki Mikołów-Zbiorniki Pszów (źródło zasilania SZW Mikołów), której właścicielem jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, skąd rozprowadzana jest do miejscowości Pstrążna-Podlesie siecią rozdzielczą będącą własnością Spółki Wodociągowo-Kanalizacyjnej Pstrążna.

Spółka w ramach kontroli wewnętrznej wykonała łącznie badania 3 próbek wody w tym badania 2 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 1 wyznaczonym punkcie monitoringowym u konsumenta.

Oceniając jakość wody w powyższej strefie w oparciu o wyniki wszystkich przeprowadzonych

badan i na podstawie obowiązujących przepisów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2024 r. była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

III. Ocena ryzyka zdrowotnego

Ocena bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów wody na terenie Gminy Lyski dokonana została na podstawie wyników wszystkich przeprowadzonych badań, wykonanych przez laboratoria posiadające akredytację i zatwierdzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną zgodnie z § 9 rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), gdzie o jakości wody decydują wskaźniki mikrobiologiczne oraz fizykochemiczne.

Analiza wyników badań przesłanych przez podmioty zgodnie z ustalonym harmonogramem na 2024 r., jak również badań wykonanych przez tutejszy organ w ramach planu działania na 2024 r. w zatwierdzonych punktach zgodności wykazała, że w ciągu roku na zaopatrywanym terenie miały miejsce przekroczenia następujących parametrów: mętności, azotanów, manganu, żelaza, niklu, ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C, które zostały usunięte dzięki natychmiastowo podjętym działaniom naprawczym, co pozwoliły na doprowadzenie wody do stanu spełniającego wymagania ww. rozporządzenia.

Ponadnormatywna zawartości manganu w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi może niekorzystnie wpływać na właściwości organoleptyczne wody, w szczególności smak i barwę, a tym samym jej akceptowalność przez konsumentów. Niepożądane zmiany w zakresie barwy i w zakresie mętności w postaci wytrącających się nierozpuszczalnych osadów: niekorzystny zapach wody, przebarwienie pranej odzieży, przebarwienie ceramiki sanitarnej i innych powierzchni. Zmiany te zaobserwować można wówczas, gdy stężenie manganu w wodzie przekracza wartość parametryczną 50µg/l. Szkodliwy wpływ podwyższonej wartości manganu w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi na zdrowie populacji dotyczy wysokich wartości stężeń, przewyższających co najmniej kilkakrotnie wartość parametryczną i utrzymujących się przez dłuższy okres

Azotany są parametrem, który występuje w wodach głębinowych. Ponadnormatywne wartości tego parametru stwierdzono w spółce, która wykorzystuje wodę z ujęcia indywidualnego, na potrzeby własne zakładu, w którym grupa dorosłych ludzi, mogła mieć z nim styczność w godzinach pracy przedsiębiorstwa. Azotany pochodzą z procesów mineralizacji materii organicznej lub z procesów nityfikacji. Występują ze względu na procesy ługowania łatwo rozpuszczalnych minerałów z jakimi kontakt ma ww. rodzaj wody. Mogą pojawiać się w wodzie również ze źródeł antropogenicznych. Ich wysokie stężenia występują głównie na terenach rolniczych w wyniku stosowania nawozów. Szkodliwość azotanów wynika z możliwości przekształcenia w azotyny, których nadmierne spożywanie może być przyczyną niedokrwistości (dopuszczalna wartość parametryczna

azotanów wynosi: 50 mg/l).

Ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C jest parametrem wskaźnikowym określającym wymagania mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przekroczenie tego parametru stwierdzono w wodzie z indywidualnego ujęcia głębinowego. Wskazane zanieczyszczenie mikrobiologiczne w wodzie do spożycia, mogło być spowodowane wtórnym zanieczyszczeniem instalacji wewnętrznej budynku. Oznaczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w wodzie jest jednym z parametrów mikrobiologicznych, który dostarcza niezbędnych informacji do kontroli i oceny jakości wody. Określenie ogólnej liczby mikroorganizmów jest użyteczne w celu uzyskania informacji dotyczącej jakości zarówno wody ujmowanej, jak i do monitorowania procesów uzdatniania wody. Wskaźnik ten jest przydatny w ocenie stanu sanitarnego systemu dystrybucji, sygnalizując warunki sprzyjające narastaniu mikroflory, w tym stagnację wody, tzw. odcinki martwe przewodów, wyłączone z czynnego przepływu wody, znaczną zawartość wykorzystywanych przez mikroorganizmy substancji wzrostowych w wodzie, biofilm i inne niedostatki w zakresie utrzymania sieci wodociągowej.

Nikiel jest pierwiastkiem metalicznym śladowym, powszechnie obecnym w przyrodzie. Nikiel może występować w wodzie jako składnik naturalnego pochodzenia. Do gleby i wód gruntowych przedostaje się wraz z wiatrem i opadami deszczu. Zgodnie z wytycznymi WHO zalecana wartość dla niklu wynosi 0,07 mg/l (70 µg/l). Wartość ta oznacza takie stężenie, przy którym spożywanie wody o takiej zawartości tego metalu w ciągu całego życia nie wystąpią u osób narażonych żadne negatywne skutki zdrowotne, przy założeniu korzystania z wody o takiej jakości przez całe życie. Została ona ustalona z dużym marginesem bezpieczeństwa, z uwzględnieniem innych źródeł narażenia oraz faktu, że w populacji znajdują się osoby o zróżnicowanej podatności na toksyczne działanie niklu. Należy jednak nadmienić, że nikiel w podwyższonych stężeniach może niekorzystnie wpływać na właściwości organoleptyczne wody, w szczególności smak i barwę, a tym samym jej akceptowalność przez konsumentów.

Żelazo należy do najczęstszych zanieczyszczeń wody występując w znacznych ilościach, przede wszystkim w wodach podziemnych (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294) dopuszczalna wartość parametryczna wynosi: 200µg/l). Żelazo w wyższych stężeniach ma niekorzystny wpływ na stan techniczny sieci wodociągowej. Odmienne od wielu zanieczyszczeń wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, żelazo jest mikroelementem niezbędnym dla organizmu człowieka, warunkującym prawidłowy przebieg licznych reakcji metabolicznych. Z uwagi na rolę żelaza procesach metabolicznych, niezbędne jest stałe dostarczanie organizmowi pewnych jego ilości.

W trakcie ujmowania, uzdatniania i dystrybucji wody dochodzi do zmiany warunków utleniająco redukcyjnych, których skutkiem jest utlenienie żelaza do formy Fe³⁺. Związki zawierające żelazo w tej postaci odznaczają się charakterystycznym rdzawo-brunatnym zabarwieniem oraz niską rozpuszczalnością w wodzie, wykazując tendencję do wytrącania się w formie zawiesin i osadów, czemu towarzyszy wzrost barwy i mętności wody. Nieprawidłowości zmian w zakresie mętności wody

wywołane zwiększoną zawartością żelaza są negatywnie odbierane przez konsumentów nie tylko z uwagi na przykre odczucia estetyczne i smakowe (metaliczny smak wody) przy spożyciu wody, ale także z powodu ograniczenia możliwego wykorzystania wody do innych celów domowych, w tym prania odzieży i zmywania powierzchni. Woda o podwyższonym stężeniu żelaza może bowiem powodować przebarwienia mających z nią kontakt tkanin i innych materiałów, zmywanych powierzchni oraz urządzeń sanitarnych.

Mętność to cecha optyczna (organoleptyczna) wody określająca zdolność do pochłaniania i rozpraszania promieni świetlnych. Wywołana jest najczęściej przez cząsteczki koloidalne lub zawiesiny (cząsteczki ilaste, substancję organiczną, krzemionkę, nierozpuszczone węglany, wodorotlenki żelaza, koloidalną siarkę, emulsje różnego typu, a nawet skupienia bakterii). Nieprawidłowość zmian w zakresie mętności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi bywa najczęściej traktowana jako problem dotyczący akceptowalności wody przez konsumentów, którzy zgłaszają zastrzeżenia co do wizualnie ocenianej jakości wody. Pogląd taki nie jest w pełni słuszny, ponieważ jakkolwiek sam wzrost mętności wody nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi, w niektórych sytuacjach może on wskazywać na zakłócenia w procesie uzdatniania wody, związane z podwyższonym ryzykiem chorób wodozależnych. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), mętność powinna być akceptowalna przez konsumenta i bez nieprawidłowych zmian, jednakże zalecany jest zakres wartości do 1 NTU.

IV. Podsumowanie

Na terenie Gminy Lyski w 2024 roku nie odnotowano żadnych interwencji związanych z przekroczeniami parametrów mogących mieć wpływa na jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz nie otrzymano żadnych zgłoszeń dotyczących występowania reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody dystrybuowanej przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku systematycznie otrzymywał informacje o wszelkich awariach wodociągowych na terenie gminy Lyski. Na przestrzeni całego roku otrzymywano też na bieżąco powiadomienia o zamiarze odcięcia dostaw wody osobom fizycznym lub firmom w związku z nieregulowaniem rachunków za wodę, zawierające propozycję, zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zastępczego punktu poboru wody.

W 2024 roku na terenie Gminy Lyski dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

dr inż. Michał Dudek
Państwowy Powiatowy Inspektor
Sanitarny w Rybniku
2025-03-31

/dokument podpisany elektronicznie/

Otrzymują:

1. Adresat

Do wiadomości:

2. Starosta Powiatu Rybnickiego, ul. 3 Maja 31, 44-200 Rybnik
3. Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Lyski – Sumina, ul. Rybnicka 2, 44-295 Lyski
4. Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna „Adamowice-Raszczyce-Zytina”, ul. Sobieskiego 1, 47-435 Adamowice
5. Spółka Wodociągowo - Kanalizacyjna Dzimierz – Nowa Wieś, ul. Sportowa 18 A, 44-295 Dzimierz
6. Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna „Pstrężna”, ul. Wyzwolenia 58B, 44-284 Pstrężna
7. Spółka Wodociągowo - Kanalizacyjna „Zwonowice” Sp. z o.o., ul. Jankowicka 28, 44-292 Zwonowice
8. Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach, ul. Damrota 8, 40-022 Katowice

9. ONS-HK – aa